
Dansk Vand Konference 2016

Byudvikling i OSD – det muliges kunst

Gunnar Larsen, geolog

Statslige udmeldinger – Ny bekendtgørelse

Statslige interesser i kommuneplanlægningen 2017:

"2.1.1 Områder med særlige drikkevandsinteresser [OSD], følsomme indvindingsområder og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD skal som hovedregel friholdes for byvækst og ændringer i arealanvendelsen til mere grundvandsbelastende aktiviteter."

Nuværende administrationsmodel (trinmodel) bortfaldt 1. juli 2016

De nye regler trådte i kraft 15. september 2016.

Statslige udmeldinger – Ny bekendtgørelse

Det betyder, at der indenfor:

- OSD
- Indvindingsoplande uden for OSD
- Nitratfølsomme indvindingsområder (NFI)
- Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder (SFI)

- ikke må ske byudvikling, hvis det er en øget forureningstrussel (kemisk påvirkning) og en øget påvirkning af grundvandsdannelsen (kvantitativ påvirkning).

Ny vejledning – ikke vedtaget endnu

Vejledning om kommuners planlægning indenfor OSD og indvindingsoplande. Den nye administrationsmodel i forhold til den hidtidige trinmodel samlet set følgende ændringer:

”1) Den nye administrationsmodel inkorporerer ny viden fra den afsluttede statslige grundvandskortlægning om bl.a. områder med stor grundvandsdannelse.

2) Den nye administrationsmodel tager højde for nye strengere regler for privates pesticidanvendelse i villahaver.”

Ny vejledning – Ikke vedtaget endnu

”3) Den nye administrationsmodel indeholder en forenklet liste over virksomheder, med udgangspunkt i Miljøstyrelsens modernisering af miljøregler og opdateret viden om brancher og mulighed for at forebygge forurening via krav efter miljøbeskyttelsesloven.

4) Den nye administrationsmodel indeholder en forenklet model for så vidt angår redegørelseskrav til kommuneplanlægning.

5) Redegørelseskrav vedr. bl.a. grundvandsdannelse er udgået.”

Udkast til vejledning - Pesticider og boliger

” Herudover betyder ændringer af regler om privates pesticidanvendelse, at regelret anvendelse af pesticider i villahaver ikke længere vurderes at udgøre en fare for forurening af grundvandet^[3]. Dermed er boliger ikke længere en arealanvendelse, som udløser krav til kommunerne om redegørelse”.

Udkast til vejledning - Pesticider og boliger

- altså skal boliger der lægges i OSD og indvindingsoplande udenfor disse ikke grundvandsvurderes mht. kemisk forurening.

Men hvad med tag- og vejvand mm. ?

Og hvad med let industri:

kontorer, supermarkeder, transportvirksomheder, gartnerier osv.

- skal de vurderes ?

Udkast til vejledning - Pesticider og boliger

Efter dialog med Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) blev det oplyst, at der vist nok alligevel skal ske en form for grundvandsvurdering af boligbebyggelse, fordi den ny bekendtgørelse siger:

Ny bekendtgørelse af 15. september 2016

§ 2. Kommunalbestyrelsen skal friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse for udlæg af nye arealer i kommuneplanen til erhvervsformål eller anlæg og ændret arealanvendelse af eksisterende kommuneplanlagte arealer, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet. Ved vurdering af faren for forurening af grundvandet lægger kommunalbestyrelsen vægt på, om planlægningen omfatter virksomhedstyper, der sædvanligvis har oplag af, anvender eller frembringer forurenende stoffer eller stofgrupper, der er mobile i forhold til grundvandet.

Ny bekendtgørelse af 15. september 2016

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan fravige stk. 1, såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens § 11 e, er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Grundvandsdannelse

Det skal vurderes for boliger, virksomheder mm. om en høj befæstelsesgrad (huse, parkeringsarealer, veje mm. der er uigennemtrængelig eller semipermeabel) kan hindre eller i forhøj grad mindske grundvandsdannelsen.

Mindsket grundvandsdannelse vil dog sjældent være hindrende for byudvikling, da der i udkast til vejledningen står:

"Klimaudvikling, hvorved Danmark generelt får øget nedbør og større grundvandsdannelse, samt faldende vandindvinding betyder, at det kun er, hvor grundvandsdannelsen lokalt måtte være ringe, at kommunen også skal inddrage betydningen af ændringer i arealanvendelsen for grundvandsdannelsen i planlægningen."

Virksomhedsliste – Skal altid vurderes

Udkast til vejledning:

"I kommunens planlægning, der omfatter virksomhedstyper, der sædvanligvis har oplag af, anvender eller frembringer forurenende stoffer eller stofgrupper, der er mobile i forhold til grundvandet,...., skal kommunen konkret vurdere arealanvendelse på baggrund af ønskerne til planlægning med udgangspunkt i virksomhedslisten for arealanvendelse, der udgør en fare for forurening af grundvandet.... Listen er ikke udtømmende.

Der er generelt ikke grundlag for en forbudsliste for virksomhedstyper ved udlæg af arealer i kommune - og lokalplaner.

Derimod er der grundlag for at være opmærksom på virksomheder, som uanset størrelse udgør en væsentlig risiko for grundvandsforurening ved uheld, hvor der f.eks. sker spild af mobile forureningskomponenter."

Virksomhedsliste

Virksomhedstyper der ikke længere skal vurderes:

- Biogasanlæg
- Solcelleanlæg
- Vindmølleanlæg

Byudvikling i råstofgrave

Nitratsårbarhed og dermed NFI afgrænses ud fra tykkelsen af det akkumulerede, reducerede (ikke-iltede) lerdæklag:

- Under 5 m dæklag: Stor nitratsårbarhed
- 5-15 m dæklag: Nogen nitratsårbarhed
- Over 15 m dæklag: Lille nitratsårbarhed

Samt om der er oxiderede vandtyper A og B, samt C1 med stigende sulfat.

Byudvikling i råstofgrave

Det betyder, at råstofindvinding ikke ændrer på nitratsårbarhed og NFI, og dermed mulighed for byudvikling:

- Hvis der fjernes **iltede** lerlag i form af overjord.
- Hvis der fjernes **ikke-iltede** lerlag i form af overjord, hvor der allerede er nogen eller stor nitratsårbarhed med 5-15 m og under 5 m lerdæklag.
- Hvis der fjernes **ikke-iltede** lerlag i form af overjord, så der stadig er over 15 m lerdæklag.

Hvor der ved fjernelse af overjord går fra over 15 m lerdæklag til under 15 m lerdæklag, kan det blive nitratsårbart og dermed også sårbart overfor byudvikling.

NIRAS' konklusion – efter at have kørt sager igennem

- En grundvandsredegørelse for hele kommunen skal stadig laves
- Boliger og let erhverv kan som regel lade sig gøre, undtagen hvor f.eks. en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse siger det er særlig sårbart (MBL § 26 a) eller Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO) (MBL § 24)
- Der skal stadig ses på nødvendighed af placering og eksisterende restrummelighed
- Der kan, sandsynligvis, ikke længere findes erstatnings-OSD
- En vurdering af et konkret projekt kan foretages forholdsvis hurtigt og overkommeligt

NIRAS' konklusion – efter at have kørt sager igennem

§ 24: *”Kommunalbestyrelsen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.”*

§ 26a: *”Naturstyrelsen skal hermed orientere kommunerne om, at kommunalbestyrelsen i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26 a kan pålægge ejeren af en ejendom rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider. Der ydes fuldstændig erstatning for pålægget. Bestemmelsen vil således kunne anvendes i de tilfælde, hvor det ikke har været muligt at indgå en frivillig aftale på rimelige vilkår.*

Et påbud i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 26 a forudsætter, at der er vedtaget en indstasplan, jf. vandforsyningslovens § 13 og 13 a, at kommunen kan tilvejebringe tilstrækkelig dokumentation for, at det pågældende område er følsomt for pesticider, og at påbuddet ikke er mere vidtgående end nødvendigt.”

Perspektiv

- Idekatalog over virkemidler: Befæstelse, nedsivning, håndtering af tag- og vejvand, pesticidesårbarhed mm.
- Udviklingsprojekter om nedsivning af pesticider og andre miljøfremmede stoffer i nye byområder
- Katalog over virkemidler og lovgivning for pesticidhåndtering